

РОЗДІЛ 1

Бастіан. Дотик осені

Наша доля — кільце, з якого не втекти.

Кожна зима — це тиша. Переховування від білих рук смерті в сховках з вогнем та надіями на відродження, що настане по зникненню холодів.

Весна — вихід на світ, що заново народився з льоду й готовий нас прийняти, як давніх друзів. Робота із землею та походи в руїністі землі навколо племені в пошуках мехатронів минулого, які явила зима.

Літо — нарешті час не виживання, а справжнього життя. Час, коли раби наповнюють сховища їжею, діти ростуть під цілющим сонцем, а армія готується до своєї пори.

До осені, коли одне плем'я оголосить війну іншому й земля сколихнеться в бою за тепліші сховки, за більшу кількість їжі, за кращих рабів. За знання ворогів про минуле — ми віддамо те знання Машині й зробимо її сильнішою. Наше життя означене диким світом навколо, і найкраще, що можна зробити, — це жити в гармонії з ним. Немає причини турбуватися. Немає підстав для страху.

От тільки в жоден минулий рік ми з сестрою не брали участі в завоюваннях, тож липкі пальці невідомості проникають у мої сни, наповнюють їх панікою, і...

Я прокидаюся у холодному поту. Александра сопе на сусідньому ліжку. Натягаю сорочку — нині холодніше, ніж учора чи тиждень тому... Осінь близько? Я хапаю графіт з папером і прямую на самий край племені, аж до озера, де можна забути про переживання, віддавшись думкам про мехатрони. Узимку чи в складні моменти я завжди заспокоююся, придумуючи їх — ці прості чи не дуже прості інструменти з металу, що видаються неживими, аж доки не торкнешся й вони не запрацюють так, як тисячу років тому. Деякі мехатрони — штибу залізних пасток, що розкриваються, коли на них ступиш, чи схожих на арбалети пристроїв, які стріляють дротиками, — я давно зрозумів, тож на папір викладаю щось складніше — творіння, що зробить Катаклу такою ж сильною, як міста епохи Сталі... Серцевир показує примітивні стіни Катакли, які сусідять з образами з книг жерців — сталевими конструкціями, що рухаються самі й не впускають ворога. Я шукаю способу поєднати бідність наших умінь зі складністю творінь минулого, та поки безуспішно.

Коли-небудь я створю мехатрон, вартий епохи Сталі.

Човгання ніг відволікає від роботи. Згорблена фігура, мішкуватий одяг і чорні вугільні знаки Машини на щоках — це Єзекиїл Накара, жрець Машини. Гукаю жерця, але той не чує, бурмочучи щось до себе. Час до часу нервовий смішок злітає з його вуст.

Жрець падає навколішки на березі озера та водить руками по воді. Я обережно наближаюся, і тут Єзекиїл мовить:

— Ти відчуваєш їх, Бастіане?

— Що?

— Знаки Машини... Вона говорила зі мною, і тепер я бачу їх усюди... Вона каже, що цього року зима буде лютою і прийде швидко. Ти розумієш, що це означає?

І перш ніж я встигаю розтулити рота, він відповідає, у горлі чути смішок:

— Війна близько!

Я втискаю нігті в долоні.

— Жерче, це означає, що осінь... що сезон завоювань почнеться швидше?

Ми розраховували ще принаймні на кілька тижнів.

— Так, мій хлопче.

Єзекиїл занурює палець в озеро, а тоді облизує, нахмуривши брови.

— Наскільки?

Вугільні знаки на щоках жерця рухаються, коли той кривиться.

— Я вже відчуваю вітер війни... Скоро, дуже скоро.

Гемміні сльози! Отже, у нас з Алекс не залишилося часу...

Єзекиїл озирається на мене й питає:

— Чому ти тут, юний Бастіане? Ніяк не дочекаєшся завоювань?

— Хто ж не чекає, — опускаю очі.

— Ні, я бачу стурбованість у тобі. — Жрець спирається на палицю. — Невже це сумнів? У чому? У власному серцевирі?

Для Єзекиїла люди — забруднені емоціями відхилення від ідеальної будови бога Машини. Емоції не можна проаналізувати, як знаки Машини. Емоції збивають зі шляху, який легко пройшла б Машина.

— Ні, жерче. Я вірю у свій серцевир.

— Звісно, віриш, це було очевидно... Як і те, що тебе турбує сестра.

Тепер уже всміхаюся я.

— Мабуть, цей знак Машини ти зрозумів неправильно: я знаю Алекс краще за будь-кого, краще за себе!

— Скажи, хлопче, коли ми оголосимо прихід осені й завоювання, твоя сестра викличеться?

Це легке запитання.

— Так, Алекс — живий дух завоювань. Її місце десь там, у нових землях, які Накари разом із ткачами та вояничами накажуть завоювати.

— Це те, чого вона хоче більше за все? — Єзекиїлів погляд пронизує.

Кажуть, Машині неможливо збрехати. Єзекиїл виростив нас із сестрою, тож я з упевненістю можу стверджувати, що йому теж.

Я уявляю сестру серед ревища зітканих тварин і людей, з криком на губах і кров'ю на лиці. Навіть у моїй уяві вона безстрашна.

— Так, — мій голос хрипне.

— Тоді за кого тобі боятися? За себе?

— Ні, я не боюся смерті. Я просто... не впевнений, що все розгортається, як повинно бути. Може, Машина наклікала осінь надто рано...

— Не тобі вирішувати, як повинно бути, а Машині! — Єзекиїлів погляд ковзає до малюнків у моїй руці. Я борюся з інстинктом сховати їх за спину. — Ти таки боїшся, боїшся не знайти свій шлях... Хотілось би думати, що це не через твою сестру...

— Не через Алекс! — перебиваю.

Це, здається, вдовольняє жерця.

— Добре. Тоді йди й передай мою вістку: осінь почалася, завтра на світанку ви пройдете випробування на ткачів.

Єзекиїл і я знаємо, що ми з Алекс пройдемо його, так що жрець... він лоскоче наші страхи, аби завоювання було солодшим. Я шанобливо схиляю голову й простую назад до Катакли.

Коли я вертаюся, Алекс уже не спить. Розтуляє рота, і я випалюю:

— Єзекиїл оголосив початок осені, завтра випробування на ткачів.

Риси наших з Алекс облич схожі — чіткі вилиці та світле волосся, однак по її лиці завжди можна прочитати почуття. Вона випрямляється й мовить з усмішкою на обличчі:

— Добре. Ми готові.

— Думаєш?

Я сідаю на ліжко.

— Знаю. Ще з часів Траї.

На згадку вона напружується. Катакла втратила підконтрольну їй Траю — наш перший дім — десять років тому, але спогади й далі болючі.

— Це інше, — я хитаю головою. — Бути готовим за десять років і за день... Прокляття, це різне.

— Ми обоє пройдемо випробування і, коли оголосять війну, підемо в лавах ткачів на Тридакну, Цембенгу чи куди накаже Машина! Пліч-о-пліч! — голос Алекс стає різким, він пробуджує. — Так, Бастіане? Так?

Можливо, у небі й озері Єзекиїл бачив знаки осені, а в очах Алекс я бачу завоювання.

— Так.

— Це наш час, — мовить Александра з притиском. — Нарешті...

Я тільки втягну носом повітря. У моєму серцевирі немає такої певності.

Коли ми з Алекс прямуємо до храму Машини, робітники зиркають на нас, а вояничі перешіптуються. Мама завжди називала нас близнюками, але племена надають перевагу йменню «двічі кровні»: споріднені утробою й даром ткацтва.

Через це люди зі страхом і трепетом очікують від нас бозна-чого. Сестру це окриляє.

— Я не впевнена, що ця назва правильна — «ткачі», — каже Алекс.

— Ми тчемо волю серцевирів. Сукупність серцевирів складає нитки волі Машини, — заперечую я.

— Ні, Бастіане, це щось більше... Ми нашіптуємо їм свою правду, і вони слухають, ми забираємо землю в них з-під ніг, і вони вважають, що міцно стоять...

— То хто ми тоді?

Я знаю, що в давні епохи люди вірили в богів, котрі керують ними. Ми боги? Сестра ховає очі, але я впевнений, що вона думала саме про це.

Хоча Єзекиїл Накара ще не оголосив про прихід осені, але раби з завойованих племен та робітники Катакли вже готують плем'я до завоювань. Звук кузні надає ритму жвавому тракту, робітники метушаться обійти гордих воєничів, що зі зброєю наготові прямують на тренування, але найбільше виділяються з натовпу ткачі — їхні лиця зосереджені, а серцевир пригадують, як ткати звірів, аби скерувати на своїх ворогів. Звісно, коли оголосять війну, ми сподіватимемося не лише на звірів. Машина пробудиться для війни, ми сплетемо в єдиний щит серцевир кожного раба, звіра й ткача Катакли, а коли зустрінуться дві армії, удари спрямують перш за все на чужих ткачів, і коли ті загинуть, ми сплетемо їхніх рабів, кожного, ким вони володіють...

Молода рабиня з оберемком вовняних згортків у руках зойкає і впускає ношу, випадково заступивши нам шлях.

— На що витріщилася? — сичить сестра, коли зустрічна роззявляє рота.

Рабиня зникає з-перед очей раніше, аніж я встигаю спитати:

— Навіщо ти так?

— Ти знаєш, чому вона так зреагувала на нас. — Сестра вириває руку. — Краще б вони ненавиділи чи боялися нас за те, ким ми є. Не за те, що було багато поколінь тому!

— Люди люблять свої історії. Потрібен час.

— Скільки ще, Бастіане? Мама з батьком стільки зробили для Катакли, а вони бачать у нас не більше ніж... — Вона затинається.

— ...кривавих торгашів.

Я озвучую те, про що вона воліла б змовчати. Лише я бачу, що такі речі турбують її. Для всіх інших вона холодний голос, який вирішує твою долю. Це ще одна причина позірно холодної поведінки Алекс і поглядів людей — наша родина.

Як учням ткачів, нам дозволено ткати лише тварин під наглядом жерця чи ткача. Таких, як ми, цьогогоріч іще троє, і попри ранню годину всі вже чекають біля храму Машини.

— Глянь, хто нині є. — Алекс штовхає плечем. — Радегаст-ткач.

— І Езекиїл, — киваю на згорблену фігуру позаду ткача.

Я упізнаю сиве волосся та шкіряну смужку зі знаками Машини, обмотану навколо голови. Радегаст — член Ради. Кожного сезону завоювань до Ради обирають новачка, і я всім серцевиром сподіваюся, що ним буду я. Якщо хочу, аби мої ідеї почули, аби Накари дослухалися до мене, це необхідно.

— Не думала, що він так очевидно показуватиме, що Жар — його фаворит. — Алекс супитьсь, коли Радегаст нахилиється до одного з учнів і щось шепоче.

Жар удвічі більший за решту учнів, тче без жалю й сумнівів. Звісно, він його фаворит.

— Гей, Торіаті, чули новину? — першим нас помічає Гвізарк, худорлявий і блідий учень, що, проте, галасує найбільше.

— Випробування на сході сонця, — мовить Жар. Його очі завжди примружені, а на губах посмішка, наче він хижак, що обирає жертву.

— Добре, — тільки й мовить Алекс.

Краєм ока помічаю, як Жля, остання серед тогорічних учнів ткачів, здригається від слів Жара. Вона, мабуть, найкрасивіша дівчина, яку я будь-коли бачив, і найбільш невідповідна до образу ткача. Волосся кольору снігу й великі круглі очі. Сподіваюся, випробування не розчавить її.

Єзекиїл мовить:

— Великі часи перед вами, учні Машини. Нині тчете звірів біля самої Катакли, і коли серцевир потягнуть до ткацтва людей, ви повинні будете утриматись, інакше випробування вам не пройти!

Останнє слово він промовляє, дивлячись на нас із строю. Алекс здивовано підіймає брову на нього, наче не розуміє, про що він говорить, а тоді розслабляється, заплющивши очі. Вона розкрила свій серцевир.

— Я хочу бути рибою нині, — чую Гвізарків шепіт до Жара.

Уявляю, як це — спробувати себе в ролі риби. Дивно, мабуть, відчуття: вода обтікає й несе. Я хотів би спробувати це, чого явно не скажеш про Алекс: бути рибою не її, надто мало... влади. Єзекиїл каже, що Машина завжди дає кожному його належне, тож вона не може зробити помилку й змусити Алекс ткати риб, а мене — комах.

— Тобі підійде! Особливо коли я з'їм тебе! — Жар хапає Гвізарка за голову й натискає, та Гвізаркові вистачає сили

віджартуватись і відштовхнути його. На мить здається, що я бачив страх у його очах.

— Думаєш, вийде осідлати ведмедя? — Гвізарк примружується.

Я занурююся у себе, відпускаю думки й дозволяю їм полинути так далеко, як заманеться, відчути всю пульсацію життя навколо.

— Точно знаю, — гарчить Жар. — Вона готова дозволити мені це.

— Не вирішуй за Машину, хлопче, — втручається Єзекиїл, що попри вічну задуманість чує все. — Машина сама обирає свого... чи то пак своїх фаворитів.

Алекс ледь чутно сміється.

Навіть навчаючись ткати останні десять років, я все одно не можу знайти слів, аби описати ткацтво. Це наче ти у своєму тілі й усюди навколо, літаєш із птахами й проповзаєш тунелями у вогкій землі з черв'яками, і ти — частина самого життя. У кожної істоти свої думки й серцевир — що примітивніша тварина, то простіші вони, і ткач повинен переконати її здійснювати свою волю.

— Орел, — чую сестрин голос поруч.

Де ти, Алекс? Мій серцевир спершу на південь від Катакли, тоді в лісі на захід від неї, ширяє в небі, шукаючи її, а тоді я бачу гадюку на березі озера за Катаклою і прослизаю в її серцевир. На мить мене осліплюють кольори та образи бачення змії, я тамую подих і втягую голову в плечі, бо я плазун, я полюю тихцем і...

— Обережно! — зойкає сестра десь далеко в реальності.

Гадюка смикається всім тілом, коли над нею пролітає спалах кольору — орел!

— Алекс, ти? — ошелешено мовлю я.

— Так. Вибач, не втримала... Бастіане, ти повинен це відчути, — випалює вона у відповідь, і краєм свідомості відчуваю дотик руки.

Мене втягує в серцевир птаха. Десь далеко я ще контролюю гадюку, та вона незмірно простіша для контролю. Подих забиває, коли мене підкидають потоки повітря, крила широкі й сильні, досить сильні, аби полетіти далеко вгору, до самої вершини гір за рівнем туманів — туди, куди Машина забирає гідні серцевир, у край вічного тепла.

— Неймовірно... — видихає Алекс.

Вона ще не ткала птахів, і я ще не літав, тож ми...

Стоп! Ми тчемо водночас один серцевир? Я посилаю думку до Алекс і вловлюю її страх у відповідь. Різко відпускаю птаха, сестра зойкає. Розплющую очі й бачу, як її лихоманить, шкіра бліда і вкрита потом. Мій серцевир досі пробуджений, тож я відчуваю спалахи боротьби за контроль у птахові, що каменем падає з небес.

— Алекс, відпусти його! — торсаю її за плечі.

Звук імені та поштовх, здається, повертають їй упевненість, бо вона хапає мої руки й стискає мертвою хваткою. Крізь дотик відчуваю, як влада Алекс над птахом спадає і серцевир гасне. Коли вона розплющує очі, у них розгубленість і відбиток неба:

— Але я... летіла...

— Що це було, Торіаті? — Радегаст-ткач відштовхує мене й виринає перед Алекс.

— Це моя вина, я хотів побути птахом, Алекс втратила контроль лише тоді, коли ми перехоплювали владу над серцевиром! — втручаюсь.

— Прошу вибачення, ткачу, це більше не повториться. Наші серцевир відчувають наближення осені й готові зустріти її.

ЗМІСТ

Розділ 1. Бастіан. Дотик осені.....	6
Розділ 2. Етан. Обов'язок і призначення	27
Розділ 3. Александра. В очікуванні холоду	49
Розділ 4. Александра. Війна в небі	67
Розділ 5. Етан. Помилка бога.....	80
Розділ 6. Етан. Імпульс.....	91
Розділ 7. Бастіан. Відросток Машини.....	112
Розділ 8. Етан. Система і падіння.....	122
Розділ 9. Александра. У темряві	135
Розділ 10. Александра. Емпатія.....	147
Розділ 11. Бастіан. Удвіг і Мадлена Торіаті	161
Розділ 12. Бастіан. Гарос	179
Розділ 13. Александра. Обличчя Гемми	196
Розділ 14. Етан. Сорая	212
Розділ 15. Бастіан. Крок назад.....	226
Розділ 16. Бастіан. Вибір	244
Розділ 17. Бастіан. Душа автоматона	262
Розділ 18. Етан. Бій у серцевирі	279

Розділ 19. Александра. Падіння Титоса	299
Розділ 20. Бастіан. Остання струна	320
Розділ 21. Александра. Три пісні Гемми	333
Розділ 22. Етан. Мітрина	357
Розділ 23. Бастіан. Припинити втікати.....	375
Розділ 24. Александра. Гемма в Машині.....	386
Розділ 25. Александра. Самознищення	407
Розділ 26. Бастіан. Обрати майбутнє	427
Розділ 27. Етан. Вага жерця.....	432
Словник понять.....	457